

ЧЕХСКАТА НОВА ЛИТЕРАТУРА.

Забележителната 1848 година, принесе за чехите не само гражданска и национална свобода, но и нови идеи.

В последните безплодни петдесет години единствено литературно събитие е изданието събраните творения на Карл Яр. Ербен (1811—1870 г.) под заглавие „букет от цветя“, написани в народен дух балади. Той е бил архивар на гр. Прага; по призвание историк и славянофил, занимавал се е със събиране народни песни, пословици и поговорки. За това той е (Вук Караджич) за чехите. Негова прекрасен, звучен език и задушевния тон на поезията му са му създали възторжени поклонници между младите през шейсетех години на миналото столетие. Подир смъртта на Шафарик, погледите на всички славянски учени са били отправени с надежда към Ербен, а после на Иосиф Иричек. Литературата през 50-те години се съсредоточава в журнала „Lumit“. Издаването на алманасите „Лада Ниола“ и „Май“, а също и творенията на Божена Немцова (1855 г.) полагат началото на ново литературно развитие. Представителите на „Млада Германия“, особено Хайне и Бърне, а също и Байрон с любимци на младите чехски писатели. Тия чуждостранни писатели са допадали по мировата си скръб и мистицизъм на младите чехски литератори. Бендл е превел по него време много от руските поети. Някои поети около „Май“ показват тяжнениа към руските и френски поети; други—към немската литература и романите на Валтер Скот. Но, изобщо, на първо място се издига националната самобитност; литературата обхваща постепенно все по широко областите на народния живот; проявява се все по-силно стремление към съвършенството във формата.

Разказите на Божена Немцова (1820—1863 г.) особено „Бабка“, с които тя се явява, като първа натуралиска в чехската литература, добиват широк прием в народа. В този разказ е изнесен селския живот с неговите нрави и обичаи; в него, като в огледало е отразена душата на чехския народ. Простотата, съчетана с майсторството, без превувилечение разкриват светлите и тъмни страни на чехския селски живот. „Бабка“ покорява лесно сърдцата и в късо време бива преведена на всички европейски езици. Божена Немцова е писала приказки и разкази из чехския и словацкия живот и всъде обнаружва дарование на тънка наблюдателка.

Ако Божена Немцова се явява образцова писателка в прозата — то между поетите през 60-те и 70-те години любимец на всички е Витезлов Галек (1835—1874 г.). Неговата нежна, възприемчива към прекрасното душа—възпроизвежда в сладки звуци всичко което я възлнува. Някога